

How to think like a librarian

Foto: Daniel Maissan

Martijn Aslander

Technologiefilosoof,
internationaal spreker,
auteur

Sinds de eerste keer dat de bibliobus het schoolplein opreed van het kleine Drentse dorpje waar ik woonde in mijn jeugd, heeft het boekenvirus me te pakken. De boetes voor het veel te laat inleveren nam ik op de koop toe en deerden me niet. Zo kon de bibliotheek mooi weer nieuwe boeken aanschaffen, aldus mijn tienerlogica. Een fors deel van mijn algemene kennis heb ik te danken aan de bibliotheek, evenals mijn muziekkennis dankzij een prima mediatheek in de bibliotheek een dorp verderop.

Boeken als *De naam van de roos* en het gedachtegoed van Umberto Eco

over de antibibliotheek (je eigen verzameling ongelezen boeken die een spiegel vormt van hetgeen je allemaal nog kunt leren) deden het boekenvuur verder aanwakkeren.

‘Bibliothecarissen begrijpen iets wat Silicon Valley nog altijd mist: informatievoorziening draait om mensen helpen, niet om data verzamelen’

Jedi's van deze tijd

Toen ik in 2005 ‘lifehacking’ naar Nederland haalde verscheen niet lang daarna het eerste boek met mijn naam erop als medeauteur. Twintig jaar later is dat met tientallen boeken het geval, en droeg ik bij aan een veelvoud ervan. Als spreker op vele podia, over de netwerk- en informatiesamenleving, heb ik genoten van alle sessies die ik mocht geven bij bibliotheken. En nu, met deze column, mag ik in elke editie van IP mijn kennis, inzichten en ideeën delen over een van mijn dier-

baarste onderwerpen: omgaan met informatie.

Het is precies daar waar mijn fascinatie voor het vangen, opslaan, organiseren, terugvinden en delen van informatie de wereld van bibliothecarissen raakt. Want de principes en mechanismes erachter verschillen niet veel. Bibliothecarissen zijn de Jedi's van deze tijd – dat begin ik steeds beter te begrijpen. Zij zien patronen waar anderen chaos zien, en zij kunnen met een paar vragen precies naar de kern van wat jij zoekt. IT'ers wantrouw ik een beetje. Die zijn meer met knopjes bezig dan met kennis, en ik beschouw technologie, hoe fascinerend en bruikbaar ook, als een tool en niet meer dan dat.

Echte informatieorganisatie

De gemiddelde burger heeft nooit geleerd informatie te organiseren. Iedereen verzint zijn of haar eigen systeem van screenshots, notities en documenten in mapjes. Maar dat is alsof je een bibliotheek inricht door boeken willekeurig neer te gooien. Dit gebrek aan systematiek leidt tot chaos en frustratie. Echte informatieorganisatie draait om verbindingen maken tussen wat je weet – precies waar bibliothecarissen al eeuwen expert in zijn. Bibliotheken hebben zowel de infrastructuur als de kennis van hun professionals om het anders aan te pakken. Niet dat ze het

makkelijk hebben; krappe budgetten en verouderde systemen maken het lastig. Maar de expertise is er wel. En die expertise is hard nodig. In mijn werk rond digitale fitheid zie ik dagelijks hoe mensen verdrinken in informatie. Gemiddeld besteden kenniswerkers honderden uren per jaar aan het zoeken naar informatie waarvan zij zeker weten dat ze die hebben. En dan nog eens honderden uren aan onnodig geklungel met computers.

Van collectie naar connectie

Bibliotheken zijn al lang geen stille boekentempels meer. Het zijn levendige plekken geworden waar mensen elkaar ontmoeten, workshops volgen en samen ontdekken. Bibliothecarissen begrijpen iets fundamenteels wat Silicon Valley nog altijd mist: informatievoorziening draait om mensen helpen, niet om data verzamelen.

Te veel mensen denken dat bibliotheken achterhaald zijn. Maar bibliothecarissen kunnen in dertig seconden van 'ik zoek iets over klimaatverandering' naar 'hier zijn drie betrouwbare bronnen die precies aansluiten bij wat je wilt weten'. Snel tot de kern komen in informatiechaos is een basisvaardigheid die we allemaal nodig hebben.

Kennis toegankelijk maken

In mijn columns wil ik op zoek gaan naar wat er zou gebeuren als we Nederland meer leren denken als een bibliothecaris. Puttend uit alle kennis en ervaring, en zoekend naar hoe je dat kunt vertalen naar de dagelijkse praktijk van iedereen. Hoe bouw je een persoonlijke kennisbibliotheek die groeit met je carrière? Hoe vind je die ene perfecte quote terug die je drie maanden geleden las? Hoe maak je verbindingen tussen wat je vandaag leert en wat je vorig jaar ontdekte? En hoe zorg je dat AI jouw expertise versterkt in plaats van vervangt?

Want zoals ik al twee decennia predik: denk als een bibliothecaris. Organiseer je informatie zoals zij dat doen: elke notitie een plek, elke plek een doel, alles vindbaar binnen seconden. Dan krijg je de rust van een opgeruimde geest. Niet vanuit een verlangen naar vroeger, maar vanuit praktische wijsheid.

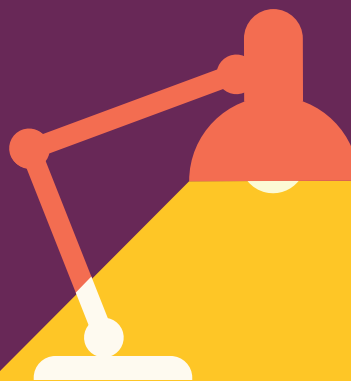
De kennis die we nodig hebben zit vaak al in onze organisaties en hoofden. We zijn alleen vergeten hoe we die kennis toegankelijk maken en verbinden. Bibliothecarissen kunnen ons dat weer leren.

> Je vindt deze column inclusief linkjes in het archief op informatieprofessional.nl.

> Reageren op de inhoud? Mail naar redactie@informatieprofessional.nl of deel je gedachten op LinkedIn.

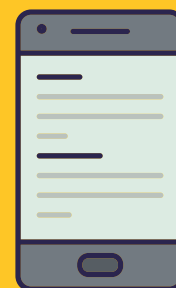
‘Snel tot de kern komen in informatie-chaos is een basisvaardigheid die we allemaal nodig hebben’

TIPS VAN MARTIJN

> Boekentip: Een opgeruimde geest van Daniel Levitin

Neurowetenschapper Daniel Levitin legt uit hoe ons brein informatie organiseert en waarom externe structuren (zoals bibliotheeksystemen) zo krachtig zijn. Een prachtige wetenschappelijke onderbouwing van wat bibliothecarissen al eeuwen weten.

> App-tip: Tekst uit afbeeldingen pakken met één sneltoets

Met één sneltoets tekst in een afbeelding selecteren en op je clipboard plaatsen in 1 seconde is iets waar ik dagelijks een hoop plezier van heb. In zalen reageren mensen elke keer verbaasd als ik dit demonstreer.

Voor Windows: Text Grab
Voor Mac: TextSniper